

Fašizam i legalnost

Errico Malatesta

1922.

Nekoliko se drugova koji dolaze iz regija koje su najviše izmučene fašističkim zlodjelima možda i ogorčeno zapitalo zašto kažemo da preferiramo neobuzdano nasilje nad legalnom represijom, nered nad buržujskim redom i dozvolom za tiraniju... riječju, fašiste pred karabinjerima.

Naravno, ne govorimo o fašistima i karabinjerima kao individuama. Karabinjeri i kraljevske straže često su nesretnici i žrtve okolnosti dostojni sažaljenja prije nego mržnje i prezira, i izvjesno je da su osobno bolji od najgorih među fašistima. Govorimo o karabinjerima i drugim službenim tijelima policije kao čuvarima i provoditeljima zakona, kao predstavnicima izvršne snage države, kao istinskim karabinjerima, pošto je trenutačno čest slučaj da karabinjeri budu fašisti, a fašisti karabinjeri. Čini nam se prirodnim da se kao anarhisti prvenstveno suprotstavljamo svemu onome što daje autoritet, ugled i snagu državi, a nalazimo nešto dobro u svemu što diskreditira i oslabljuje državu, čak i ako je učinjeno s namjerom da je obrani.

Razumijemo stanje duha drugova koji u ovom trenutku smatraju najhitnijim uništenje fašizma i povratak u „normalnost” te mi koji živimo u okolnostima relativne sigurnosti ne bismo htjeli suditi onima čija su osoba, dostojanstvo, kuća i obitelj svakodnevno pod prijetnjom i napadom.

Ako je netko napadnut noću i u životnoj je opasnosti bez mogućnosti da se obrani, naravno da je sretan kad ugleda dvije karabinjerske lampe koje natjeraju zlotvore u bijeg. To je ljudski i moglo bi se dogoditi i nama kao i svim normalnim ljudima: to je instinkt preživljavanja koji reagira na neposrednu opasnost i ne ostavlja ni prostora ni vremena za opća i buduća razmatranja.

Ali iz same činjenice da su nas karabinjeri spasili od jednoga napada čini nam se pretjeranim zaključiti da su sistemski i općenito karabinjeri manje štetni za društvo od zločinaca.

Nitko ne može pomisliti da smo skloni fašizmu koji smatramo neregularnom milicijom buržoazije i države koja je u nekome trenutku učinila, čini i učinit će ono što vlast ne bi mogla a da ne prekrši zakon i tako previše otvoreno i preopasno otkrije svoju pravu prirodu. Nitko ne može posumnjati u našu živu želju da fašizam bude iskorijenjen ni u našu čvrstu volju da pridoneseo njegovu iskorjenjivanju.

Međutim, ne želimo srušiti fašizam da bismo ga zamijenili nečim gorim, jer gore od fašizma bilo bi konsolidiranje države.

Fašisti batinaju, pale, ubijaju, krše svaku slobodu, na najnečuveniji način gaze dostojanstvo radništva. Ali, iskreno, je li sve zlo koje je fašizam učinio u posljednje dvije godine i koje će činiti dok mu to radništvo dozvoli, usporedivo s nasiljem koje je normalno i mirno tijekom bezbrojnih godina činila država, i koje će činiti dokle god postoji?

Čak i ako ostavimo po strani činjenicu da je država branitelj povlastica te stoga razlog optanka uvjeta bijede i degradacije u kojima je proletarijat te govorimo samo o najočitijem nasilju, kršenjima slobode, uvredama dostojanstva, nanesenim fizičkim i moralnim patnjama, ubojstvima koja su počinili država i fašizam, njezin izvanbračni sin, tko je od njih dvoje više kriv?

Moramo li podsjećati na zatvore prepune nevinih, batinanja i mučenja svih vrsta u policijskim postajama i karabinjerskim kasarnama, gotovo redovita ubojstva koja počine javne snage na narodnim skupovima i demonstracijama? Prebrojite žrtve pa nek' se vidi na koju će stranu prevagnuti vaga. I to tako da ne računamo ratove koje države redovito uzrokuju i velike masakre koji uslijede nakon svakoga bezuspješnog pokušaja narodnoga ustanka.

Stoga je potrebno ubiti fašizam, ali ubiti ga direktno, snagom naroda, bez prizivanja pomoći države tako da država ne iziđe osnažena, već još više diskreditirana i oslabljena.

***

Uostalom, čini mi se smiješno tražiti od države da potisne fašizam kad je poznato da je fašizam bio tvorevina buržoazije i vlasti koja ne bi mogla preživjeti ni dana bez zaštite i pomoći karabi-

njera i koja ne bi bila dobrovoljno potisnuta sve dok se država ne bi osjetila dovoljno snažnom da je se otarasi... da bi je onda ponovo uskrisila kad bi se ukazala potreba.

Boriti se protiv fašizma državom jest kao da se protiv jednog simptoma bolesti borimo tako što pogoršavamo uzroke same te bolesti.

Anarhistička biblioteka
Anti-Copyright

Errico Malatesta
Fašizam i legalnost
1922.

Umanità Nova (Rim) br. 62 (14. ožujka 1922.)
Prevela i uredila: Mia Gonan. Preuzeto iz: Errico Malatesta, *Ni demokrati ni diktatori*. Odabrani
spisi 1884.- 1930. DAF, Zagreb 2022.

anarhisticka-biblioteka.net